

In Love with Spruce!

SAFE® Spruce Bedding

Hygienic

- Softwood with antibacterial effect
- Germ and mold reducing properties
- Perfect moisture management

Sustainable

- Production site close to raw material and users
- 100 % natural raw material
- Certified sustainable forestry

Our local distributor:

Diets
Custom Diets
Bedding
Enrichment
Services

DIETS CUSTOM DIETS BEDDING ENRICHMENT

Voor u getest: CIRS-LAS (Critical Incident Reporting System - Laboratory Animal Science)

Pascal van Loo
Ivd Universiteit Utrecht, contact: p.l.p.vanloo@uu.nl

CIRS-LAS (Critical Incident Reporting System - Laboratory Animal Science) is een web-gebaseerd rapportagesysteem voor het registreren en analyseren van incidenten in experimenteel proefdieronderzoek. Het systeem is ontwikkeld in Duitsland, door Sabine Bischoff, een medewerker van de Instantie voor Dierenwelzijn van de Jena Universitäts Klinikum. Inmiddels is het systeem internationaal beschikbaar, zowel via de computer als met een app. Door gebruik te maken van CIRS-LAS draag je bij aan een constructieve, open en transparante cultuur in de proefdierkunde, waarbij je over en weer kunt leren van elkaars fouten, bijna-ongelukken, kritieke of ongewenste voorvallen die zich voordoen bij je eigen of andermans experimenten. Dit voorkomt onnodige herhaling van mislukte experimenten. Verder draagt CIRS-LAS bij aan een kritische, open dialoog over oorzaken en oplossingsrichtingen die bijdragen aan dierenwelzijn.

Waarom is CIRS-LAS ontstaan?

De makers willen met CIRS-LAS het welzijn en de veiligheid van alle proefdieren verbeteren. Het project werd opgericht in 2015 en is gemodelleerd naar critical incident reporting (rapportagesystemen) in de humane geneeskunde [1,2]. Hier dient een dergelijk systeem als risicomanagement om de patiëntveiligheid te verbeteren waar werknemers laagdrempelig, anoniem en zonder sanctie kritische incidenten in de patiëntenzorg kunnen melden. Ook Nederland kent dergelijke rapportagesystemen, die per ziekenhuis kunnen verschillen [3]. CIRS-LAS biedt zo'n zelfde rapportagesysteem voor gebruik in dieronderzoek, maar in tegenstelling tot de systemen die gebruikt worden in ziekenhuizen, is het CIRS-LAS-systeem niet beperkt tot één locatie, maar kan het wereldwijd worden gebruikt door iedereen die werkzaam is in de proefdierkunde. Zo kan eenieder ook leren van de kritische incidenten die elders plaatsvinden, en voorkomen we dat problemen zich herhalen.

De makers zagen een duidelijk behoefte aan een systeem zoals in de humane geneeskunde. Het rapporteren van verwachte of onverwachte nadelige effecten in onderzoek is een van de Essential 10-aanbevelingen uit de ARRIVE-richtlijnen voor rapportage van dierexperimenten [4].

CIRS-LAS Portal

Critical incident reporting system in laboratory animal science

Refine - Reduce - Replace

Ze zagen ook dat het gebruik van concrete systemen voor incidentenbeheer echter nog niet gebruikelijk is in ons vakgebied. De weinige bestaande systemen richten zich op lokaal incidentenbeheer binnen een instelling, meestal als onderdeel van een kwaliteitsbeheersysteem [5,6]. Ik herken dit probleem. Ook wij lopen wel eens aan tegen incidenten waarvan we ons afvragen of ze op zichzelf staan of wellicht voorkomen hadden kunnen worden als er in vergelijkbaar onderzoek over was gerapporteerd. En ook dan worstelen we met de vraag hoe we deze informatie binnen onze instelling, binnen Nederland en liefst nog breder, kunnen delen om vergelijkbare incidenten in de toekomst te voorkomen. Daartoe biedt CIRS-LAS uitkomst. Het is een internationaal beschikbaar webgebaseerd foutenbeheersysteem dat gemakkelijk toegankelijk is voor iedereen die betrokken is bij proefdieronderzoek.

Wat biedt CIRS-LAS?

Gebruikers van CIRS-LAS kunnen ervan op aan dat ze op eenvoudige wijze en anoniem incidenten kunnen rapporteren. Hiervoor is geen persoonlijke registratie nodig. Iedereen kan dit doen, of je nou dierenarts, dierverzorger, onderzoeker of IVD-lid bent. Behalve de beschrijving van het incident, kun je ook mogelijke oorzaken suggereren, en suggesties voor oplossingen om een herhaling van het incident te voorkomen. Dus ook als een incident intern al is opgelost, of je hebt een incident weten te voorkomen, is dit waardevolle informatie om op CIRS-LAS te delen. Wanneer je je wel registreert krijg je op de website van CIRS-LAS bovendien toegang tot alle incident reports die door anderen in de database zijn gezet. Je kunt de database doorzoeken op diersoort, categorie en tags. Tags zijn trefwoorden die de indiener aan het incident heeft gehangen. Categorieën zijn bijvoorbeeld 'anesthesie', 'constructie van de dierfaciliteit' of 'infectious diseases'. Er zijn in totaal 20 categorieën. Als je je aanmeldt in het systeem kun je nog steeds anoniem meldingen doen. Daarnaast kun je commentaar leveren op meldingen van anderen over mogelijke oorzaken of voorgestelde oplossingen voor een casus.

Door vóór de start van een experiment de database te doorzoeken lees je wellicht over een incident dat ook voor jouw onderzoek relevant is. Zo worden bijvoorbeeld onnodige herhalingen van mislukte experimenten voorkomen. Door kritische discussies van geregistreerde gebruikers over gemelde gevallen op het CIRS-LAS-portaal worden mogelijke oorzaken van de incidenten en oplossingsrichtingen gevonden die anders buiten beeld waren gebleven. Zo draagt een incident bij aan het verbeteren van dierenwelzijn en meer transparantie.

LOGIN

Username or Email*

Password*

Login [Vergeten wachtwoord](#)
[Register](#)

*required field

REGISTREREN

Username*

Given name*

Last name*

Email*

Language
--- Bitte wählen ▼

Employer*

Website employer

Register

*required field

Hoe wordt je lid van CIRS-LAS?

Bovenaan elke pagina van het CIRS-LAS-portaal (<https://www.cirs-las.org>) bevindt zich een knop 'Login'. Vervolgens geeft de link 'Register' (Afb. 1) je toegang tot het registratieformulier voor nieuwe gebruikers. Je vult het formulier in en kiest een wachtwoord. Het is belangrijk om een werkgerelateerd e-mailadres op te geven. Je registratieverzoek wordt doorgestuurd naar het CIRS-LAS-team. Deze verifieert je gegevens om ervoor te zorgen dat alleen mensen die werkzaam zijn in de proefdierkunde toegang hebben tot het ledengedeelte. Jouw persoonlijke gegevens worden versleuteld doorgestuurd en offline opgeslagen.

Hoe kun je een incident melden?

Je kunt een incident melden door op de homepage te klikken op de knop 'Report incident'. Je komt terecht op een pagina waar je zoveel mogelijk informatie kwijt kunt over het incident. De opzet is zo dat het haast niet mogelijk is om belangrijke details te vergeten bij de melding. Als er dieren bij betrokken waren wordt gericht gevraagd naar details over de dieren. Verder wordt gevraagd wanneer het incident plaatsvond en wat de context was, bijvoorbeeld of het tijdens fok of experiment plaatsvond. Ook wordt gevraagd welke factoren mogelijk hebben bijgedragen aan het ontstaan van het incident. Denk hierbij bijvoorbeeld aan miscommunicatie, technische storingen of gebrek aan training. Uiteraard wordt er gevraagd naar de gevolgen voor het welzijn van eventueel betrokken dieren en de validiteit van de studie. Ten slotte zijn er verschillende vrije velden waar je het incident tot in detail kunt beschrijven. Je krijgt direct een bericht als je melding succesvol is verzonden. Het rapport wordt naar het team van Bischoff gestuurd. Elk casusverslag wordt door hen gecontroleerd op plausibiliteit, neutraliteit en anonimiteit voordat het wordt geüpload naar het met een wachtwoord beveiligde ledengedeelte van het CIRS-LAS-portaal.

Hoe kun je reageren op een casus?

Als je jezelf hebt geregistreerd en dus lid bent van CIRS-LAS, kun je alle casussen in het portaal van CIRS-LAS doorzoeken en lezen. Onder elke casus staat een commentaarveld waar je anoniem je commentaar achter kunt laten. Reacties worden ook eerst op inhoud en anonimiteit gecontroleerd voordat ze worden gepubliceerd. Er zijn ook mogelijkheden om persoonlijk in contact te komen met andere leden, bijvoorbeeld als je vragen hebt over een bepaalde casus. Je kunt daarom als je lid bent bij het rapporteren van een casus aangeven dat je open staat voor contact. Vragen van andere geregistreerde CIRS-LAS-gebruikers over jouw casusverslag worden dan naar je doorgestuurd en desgewenst kan het CIRS-LAS-team direct contact mogelijk maken. Een open dialoog en wetenschappelijke uitwisseling zijn bijzonder waardevol voor het versterken van dierenwelzijn en de efficiënte implementatie van de 3V-principes in dierproeven.

Andere redenen voor meer transparantie

Om tegemoet te komen aan de toenemende wens naar nog meer transparantie in de proefdierkunde, biedt CIRS-LAS naast de hiervoor genoemde mogelijkheid tot koppeling van persoonsgegevens nog twee opties. Deze opties kun je expliciet aan- of uitzetten wanneer je je contactgegevens invult.

1. Co-auteurschap voor wetenschappelijke publicatie. Bij een voldoende groot aantal gerapporteerde casussen zal CIRS-LAS een wetenschappelijke evaluatie van de gerapporteerde casussen uitvoeren en hierover publiceren. Ben je betrokken bij een casus, als indiener of als je commentaar hebt gegeven, dan kun je betrokken worden bij de publicatie en kom je in aanmerking voor co-auteurschap.
2. Leven Lang Leren. Bij deze optie ontvang je bewijs van je actieve deelname op www.cirs-las.org. Actieve deelname kan bijvoorbeeld bestaan uit het schrijven van een casusverslag dat wordt opgenomen in de database of, als geregistreerde gebruiker, het geven van constructief commentaar op een ander casusverslag.

Mijn ervaring tot nu toe

Zelf heb ik eenmaal een incident gerapporteerd in CIRS-LAS, ca. twee jaar geleden. Op het incident is door anderen geen commentaar gegeven. Destijds was CIRS-LAS nog zeer onbekend en het aantal incidentmeldingen erg laag. Inmiddels is het aantal meldingen gestaag gegroeid, maar nog steeds vrij beperkt. In totaal staan er op moment van schrijven 64 incidenten in de database van CIRS-LAS. Slechts in een beperkt aantal gevallen is hier commentaar op gekomen. Alhoewel de website in Engels, Duits of Frans ingesteld kan worden, is het commentaar in alle gevallen in het Duits gegeven. Dit kan voor gebruikers een taalbarrière opleveren. Het idee voor CIRS-LAS onderschrijf ik volledig. Ik denk wel dat er veel meer gebruikers nodig zijn, om de doelen te bereiken die de makers voor ogen hebben, namelijk een bijdrage leveren aan dierenwelzijn en het verhogen van transparantie zodat we van elkaar kunnen leren.

Tot slot

Op de website van CIRS-LAS vind je veel van de informatie terug die ik hierboven heb beschreven. Heb je meer of andere vragen, of ideeën hoe het CIRS-LAS-systeem verder verbeterd kan worden? Dan kun je altijd contact opnemen met het CIRS-LAS-team via info@cirs-las.org. Zij beantwoorden je vragen graag!

CIRS-LAS website: <https://www.cirs-las.org/home>

CIRS-LAS-app voor Android: https://play.google.com/store/apps/details?id=org.cirs_las.android&gl=us

Bronnen

1. Bischoff S, et al., *J Anim Res Vet Sci* 2018, 2: 009 DOI: <http://dx.doi.org/10.24966/ARVS-3751/100009>
2. Enkelmann A and Bischoff SJ (2023) CIRS-LAS – a novel approach to increase transparency in laboratory animal science for improving animal welfare by reducing laboratory animal distress. *Front. Vet. Sci.* 10:1155249. DOI: <https://doi.org/10.3389/fvets.2023.1155249>
3. <https://www.nivel.nl/sites/default/files/bestanden/1003861.pdf>
4. <https://arriveguidelines.org/arrive-guidelines>
5. Dirnagl U, Przesdzin I, Kurreck C, Major S. A laboratory critical incident and error reporting system for experimental biomedicine. *PLoS Biol.* (2016). Doi:10.1371/journal.pbio.2000705
6. Robinson S, White W, Wilkes J, Wilkinson C. Improving culture of care through maximising learning from observations and events: addressing what is at fault. *Lab Anim.* (2022) 56:135–46. DOI: 10.1177/00236772211037177